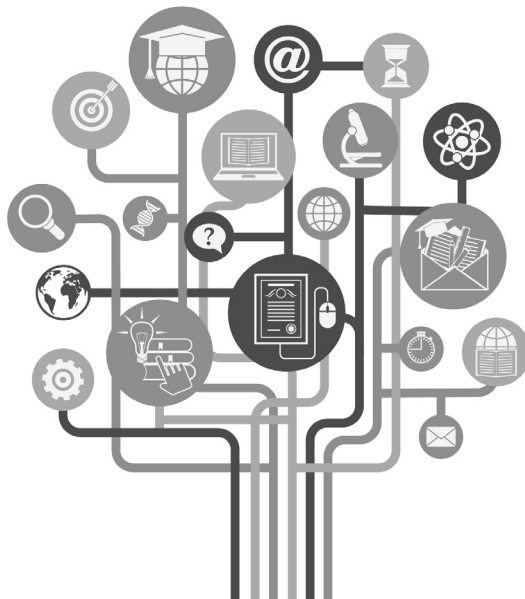

John Stuart Mill and Representative Government

ภารตี ปल्लीมโกศล โชตีสสา ขาวสนิท และ เอกวิทย์ มณีธรร

Paradee Plumkosol Shotisa Cousnit and Ekkawit Maneethorn

John Stuart Mill and Representative Government

ภารดี ปลื้มโกศล¹ โชติสา ชาวสนิท² และ เอกวิทย์ มณีธวัช³

Paradee Plumkosol Shotisa Cousnit and Ekkawit Maneethorn

¹คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี 20131 ประเทศไทย

Faculty of Political Science and Law, Burapha University, Chonburi 2131,
Thailand e-mail : pornandporn@yahoo.com

²คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี 20131 ประเทศไทย

Faculty of Political Science and Law, Burapha University, Chonburi 20131,
Thailand e-mail : shotianne@gmail.com

³คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี 20131 ประเทศไทย

Faculty of Political Science and Law, Burapha University, Chonburi 20131,
Thailand e-mail : ekwmnt @yahoo.co.th

Received : October 31, 2021 Revised : June 14, 2022 Accepted : June 16, 2022

เดนนีส แฟรงค์ ทัมสัน เป็นนักรัฐศาสตร์และเป็นศาสตราจารย์ที่มหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ด ทัมสันมีผลงานโดดเด่นในสาขาจริยศาสตร์การเมืองและทฤษฎีประชาธิปไตย ผลงานชิ้นหนึ่งของทัมสันคือ John Stuart Mill and Representative Government (Thompson, 1976)

ทัมสันชี้ว่า หนังสือเล่มนี้ตรวจสอบทฤษฎีประชาธิปไตยของจอห์น สจิวต์ มิลล์ที่มีในหนังสือของมิลล์ที่ชื่อว่า Considerations on Representative Government (Mill, 1948) ซึ่งมิลล์เองได้กล่าวไว้ในหนังสืออัตชีวประวัติ (Autobiography) (Mill, 1989) ของเขาว่าหนังสือเล่มดังกล่าวนี้ได้แสดงทัศนคติที่สมบูรณ์ของเขาในเรื่องรูปแบบที่ดีที่สุดของรัฐธรรมนุษย์ของประชาชน

ทางด้านโครงสร้างของหนังสือนั้น ประกอบด้วย บทต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในสารบัญดังนี้

DENNIS FRANK THOMPSON
John Stuart Mill and
Representative Government

PURDUE UNIVERSITY LIBRARY

บทนำ

บทที่หนึ่ง หลักการการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบไปด้วย ข้ออภิปรายถกเถียงเชิงการปกป้อง ข้ออภิปรายถกเถียงเชิงให้การศึกษาและคุณลักษณะประจำชาติ การมีส่วนร่วมและการศึกษาพลเมือง

บทที่สอง หลักการเรื่องความเชี่ยวชาญ พื้นฐานเหตุผลสนับสนุนเรื่องความเชี่ยวชาญ อันตรายของความไม่เชี่ยวชาญ อิทธิพลของความเชี่ยวชาญ

บทที่สาม ทฤษฎีการปกครองประชาธิปไตยแบบผสม กระบวนการการเลือกตั้ง บทบาทของผู้แทน บทบาทของสมาชิกตัวแทน การปกครองท้องถิ่น

บทที่สี่ ทฤษฎีการปกครอง ประโยชน์ของทฤษฎีการปกครอง ลักษณะทางสังคมของการปกครองแบบตัวแทน ลักษณะทั่วไปของการพัฒนา แนวโน้มสู่ความเสมอภาค

บทสรุป โครงสร้างของทฤษฎีมิลล์ มิลล์และสังคมศาสตร์ มิลล์และทฤษฎีประชาธิปไตยสมัยใหม่

เนื้อหา

เป้าหมายของฮอมสัน คือ การสำรวจโครงสร้างทางทฤษฎีของมิลล์ และชี้ว่าทฤษฎีดังกล่าวเชื่อมโยงคุณค่าของการมีส่วนร่วมและความเชี่ยวชาญอย่างไร และชี้อีกด้วยว่าทฤษฎีดังกล่าวนี้เป็นระบบและสัมพันธ์เชื่อมโยงกันมากกว่าที่คนส่วนใหญ่มอง โดยมิลล์มุ่งเข้าในการสร้างทฤษฎีที่ครอบคลุมและแนะนำให้มีการวางสมดุลระหว่างการมีส่วนร่วมและความเชี่ยวชาญในโลกความเป็นจริง ความขัดแย้งภายในทฤษฎีของมิลล์จึงดูเป็นสิ่งผิวเผิน เพราะการจัดส่วนผสมของคุณค่าทางการเมืองทั้งสองประการให้ได้ดีหรือไม่ต้องอาศัยศิลปะในการปกครองที่จะประยุกต์หลักการให้เข้ากับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป และการที่มิลล์เองก็มองว่า ประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ไม่ใหม่และกำลังจะเป็นกระแสหลักที่มีการจะขยายไปนั้น ก็เป็นมุมมองแบบก้าวหน้าที่มิลล์เองก็เชื่อว่าทฤษฎีประชาธิปไตยของมิลล์ในสมัยของเขา ก็จะต้องถูกนำมาทบทวนจากนักคิดในสมัยหลัง เพื่อปรับให้เข้ากับสภาพการณ์ดังกล่าว ดังนั้น จุดที่เชื่อมโยงทฤษฎีการมีส่วนร่วมและทฤษฎีความเชี่ยวชาญนั้น ฮอมสันมองว่าอยู่ที่ทฤษฎีการปกครอง และ ทฤษฎีการพัฒนานั้นเอง วัตถุประสงค์ในการเขียนเล่มนี้ประการที่สอง ฮอมสันกล่าวว่า เป็นการประเมินแง่มุมด้านต่างๆ ของทฤษฎีมิลล์จากมุมมองของงานวิชาการต่างๆ เมื่อไม่นาน

นี้ที่เกี่ยวกับทฤษฎีประชาธิปไตยและสังคมศาสตร์ อดัมสันวิเคราะห์แนวคิดของมิลล์ที่ปรากฏใน Considerations on Representative Government (Mill, 1948) นั้น ส่วนการหยิบยกแนวคิดของเขา จากใน Utilitarianism (Mill, 1986) และ Logic (Mill, 1846) เป็นการนำมาขยายความแนวคิดที่มีอยู่ใน Considerations on Representative Government (Mill, 1948) เท่านั้น

สำหรับสาระสำคัญของหนังสือเล่มนี้ ในส่วนบทบาทของผู้แทนนั้น อดัมสันสนับสนุนความคิดแบบผู้ที่ได้รับมอบความไว้วางใจ (trustee) ที่เชื่อว่า ตัวแทนซึ่งได้รับการเลือกมาจากผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองที่มากกว่า บุคลิกที่เหนือกว่า ควรเป็นอิสระในการกระทำอย่างเป็นอิสระเอกเทศจากความปรารถนาของผู้ลงคะแนนเสียง นี่คือหลักแห่งความเชี่ยวชาญสำคัญในการกำหนดบทบาทของผู้แทน ตัวแทนควรจะมีอำนาจดุลพินิจ เพราะเขาได้รับการสันนิษฐานว่ารู้หรือเชี่ยวชาญมากกว่าผู้มีสิทธิลงคะแนน โดยทั่วไป ผู้ลงคะแนนเสียงควรจะหาตัวแทน โดยการพิจารณาจากผลการปฏิบัติงานทางการเมืองในอดีต และหรือการพิจารณาจากชื่อเสียงของตัวแทนดังกล่าว ในขณะที่เดียวกัน ประการแรก ตัวแทนต้องรับผิดชอบต่อผู้ลงคะแนนเสียงด้วย อย่างไรก็ตาม สำคัญน้อยกว่าที่ว่า ตัวแทนจะรับผิดชอบต่อ ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง เนื่องจากข้ออภิปรายถกเถียงแบบปกป้องที่มีล้นเหลือสำหรับการมีส่วนร่วม ผู้ลงคะแนนเสียงอาจต้องการสัญญาจากตัวแทน หากสภาพการณ์ทางสังคมที่เลวร้าย หรือสถาบันโครงสร้างทางสังคมที่ดำรงอยู่ถูกบังคับให้ยอมรับตัวแทนผู้ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลแบบที่เป็นการลำเอียงหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อผลประโยชน์ของประชาชน ประการที่สอง คนที่ค่อนข้างจะไม่เป็นที่รู้จักกันนั้นได้รับการเลือกตั้งมาเป็นครั้งแรก ผู้ลงคะแนนเสียงอาจจะทำให้การปฏิบัติตามความรู้สึกของพวกเขาเป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรก ประการที่สาม ตัวแทนเขตทุกคนต้องกล่าวล่วงหน้าถึงความเห็นที่ เขาตั้งใจจะทำอะไร และจะต้องอธิบายอย่างเต็มที่ว่าการเบี่ยงเบนจากสิ่งเหล่านี้เป็นอย่างไร ตัวแทนควรจะประกันว่า ความคิดเห็นของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในหน่วยเลือกตั้งของเขาหรือเธอจะได้รับการแสดงออกอย่างมีประสิทธิภาพในสภา ไม่ว่าตัวแทนจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม อย่างไรก็ตาม สภาไม่ควรจะเป็นสถานที่ที่ผลประโยชน์และความเห็นทุกความเห็นได้รับการวิงวอนขอร่องไปทั้งหมด โดยข้อจำกัดที่สำคัญมากที่สุดนั้น คือตัวแทนไม่ควรกระทำสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความเชื่อที่สำคัญเป็นรากฐาน เช่นไม่ควรรุกรานต่างชาติ ในส่วนของข้ออภิปราย

ถกเถียงเชิงการให้การศึกษานั้น เป็นสิ่งที่จำกัดดุลยพินิจของตัวแทน มิลล์มองว่า หลักการมีส่วนร่วมจะต้องพัฒนาจิตวิญญาณสาธารณะและสติปัญญาทางการเมืองของประชาชน ดังนั้น ความคิดเห็นของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง ควรจะมีบทบาทสำคัญในการเลือกตัวแทน และควรมีอิทธิพลต่อผู้แทนในเวลาต่อมาด้วย

ในส่วนของเกณฑ์สำหรับรัฐบาลที่ดี นั้น มีเกณฑ์ที่มีเป้าหมายในการปกป้อง และเป้าหมายในการศึกษา สำหรับในเกณฑ์แรกนี้ มิลล์พิจารณาว่าผลประโยชน์ของพลเมือง และผลประโยชน์ทั่วไปได้รับการปกป้องในสถาบันของรัฐบาล เกณฑ์ที่สองซึ่งสำคัญกว่า นั่นคือ เป้าหมายในการศึกษา รัฐบาลเป็นผู้กระทำการศึกษาแห่งชาติ ในการปรับใช้เกณฑ์เหล่านี้ หลักการแรก คือหลักการมีส่วนร่วม หลักการนี้พลเมืองแต่ละคน ต้องมีส่วนร่วมมากที่สุดเพื่อการส่งเสริมเป้าหมายในการปกป้องและการให้การศึกษารัฐบาล คือการปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนแต่ละคน และพัฒนาสติปัญญาทางการเมืองของพลเมืองทุกคน ในส่วนหลักการเรื่องความเชี่ยวชาญ ซึ่งว่า อิทธิพลของพลเมืองที่มีคุณภาพมากกว่าควรจะมีมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการมีเป้าหมายทั้งการปกป้องและการศึกษา เพื่อการนำไปสู่ทางที่ดี มิลล์เห็นความจำเป็นของผู้หน้าที่เชี่ยวชาญในการปกป้องทั้งอันตรายของความโง่เขลาและผลประโยชน์ชั่วร้ายในรัฐบาลและในท่ามกลางพลเมืองและเพื่อเอื้อประโยชน์ท่ามกลางพลเมือง เพื่อเอื้อประโยชน์ในกระบวนการให้การศึกษากลุ่มเมือง แม้ว่าหลักทั้งสองมีเป้าหมายเดียวกัน แต่ใช้วิธีการที่ต่างกันและบ่อยครั้งก็ขัดแย้งกันเอง มิลล์สรุปว่า การมีส่วนร่วมควรจะมีมากที่สุดเท่าที่เป็นระดับของการพัฒนาชุมชน แสดงว่า สังคมจะต้องผ่านระดับความเชี่ยวชาญไประดับหนึ่งก่อนที่หลักการจะสามารถปรับใช้ได้เลย นั่นคือ เป็นลักษณะของปตาธิปไตยไปสู่การมีส่วนร่วม หลักการความเชี่ยวชาญยังจำกัดหลักการมีส่วนร่วมในสังคมที่ก้าวหน้า ที่หลักการมีส่วนร่วมไปถึงแล้ว เพราะแม้ในกรณีที่คุณคิดว่าหรือฉลาดกว่านั้นจะมีน้ำหนักมากกว่า แต่คุณสมบัติที่เหนือกว่าก็ไม่สามารถจัดหลักการมีส่วนร่วม เนื่องจากความเชี่ยวชาญไม่ใช่หลักการเดียวที่คลุมทั้งหมด การมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางส่งเสริมในเรื่องการให้การศึกษากับพลเมือง สิ่งนี้ซึ่งว่าหลักการสองหลักการจำกัดกันและกัน ไม่ได้มีหลักการใดหลักการเดียวที่กำหนดแนวทางทุกอย่าง เป้าหมายของการปกครองคือการมีหลักเกณฑ์เป้าหมายทั้งสองหลักเกณฑ์ที่จะต้องทำและสามารถเข้ากันได้ ประโยชน์ของรัฐบาลโดยความเชี่ยวชาญพร้อมกับประโยชน์ของรัฐบาลที่รับผิดชอบโดย

ผ่านการมีส่วนร่วม (การมีส่วนร่วมของพลเมืองที่ทำหน้าที่ในฐานะของการตรวจสอบรัฐบาล) ประเด็นคือ การปรองดองหลักการสองหลักการนี้จะทำได้อย่างไร ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับข้อกำหนดสถาบันให้มีการปรองดองสองหลักการนี้ ทฤษฎีการปกครองบอกถึงธรรมชาติของสถาบันและมาตรฐานที่สถาบันควรจะเป็น โดยเป็นการตั้งเกณฑ์การปกครอง นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมและความเชี่ยวชาญนั้น มิลล์มองว่าแรงดึงระหว่างสองหลักการนี้จะลดลงตามเวลา โดยการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไปอย่างต่อเนื่องที่เป็นการพัฒนาคนให้เชี่ยวชาญขึ้นจากการมีส่วนร่วม ทฤษฎีการพัฒนาได้จัดวางการพัฒนาไว้ภายในกระบวนการทั่วไปของวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ มิลล์พยายามที่จะรวมหลักการสองหลักการไว้ในทฤษฎีการปกครองและทฤษฎีการพัฒนา

ธอมสันมองว่าแนวคิดของมิลล์มีความสอดคล้องคงเส้นคงวา แต่นักวิชาการหลายคนไม่ได้มองเช่นนี้ ในส่วนของการมองว่า มิลล์เป็นนักคิดประชาธิปไตยนั้นก็เป็นประเด็นถกเถียงกันมากมาย ธอมสันอธิบายว่า สาเหตุประการหนึ่งคือ การมองความหมายของประชาธิปไตยในยุคปัจจุบันเข้าไปตัดสินแนวคิดของมิลล์ เมื่อเห็นว่ามีความแตกต่างกัน จึงมองว่ามิลล์ ไม่ใช่ นักคิดประชาธิปไตย ลักษณะแนวคิดมิลล์ที่แตกต่างอย่างชัดเจนคือการที่มิลล์นั้นให้บทบาทของความเชี่ยวชาญมากกว่ารูปแบบประชาธิปไตยที่บริสุทธิ์สำหรับตัวอย่างนักคิดที่มีมุมมองเช่นนั้นนั้น ธอมสันได้ชี้ว่า ประกอบไปด้วย J.H.Burns ในบทความที่ชื่อ “J.S. Mill and Democracy, 1829-61” (Burns, 1968) Graeme Duncan ในหนังสือที่ชื่อ “Marx and Mill” (Duncan, 1974) และบทในหนังสือ ชื่อ บทว่า “Two Concepts of Politics and Democracy: James and John Stuart Mill” ซึ่งอยู่ในหนังสือชื่อ Machiavelli and the Nature of Political Thought (Ryan, 1973) สำหรับตัวของมิลล์เองนั้น ใช้คำว่า representative democracy สลับกับคำว่า representative government และมิลล์เองก็ไม่ได้ลังเลที่จะอธิบายว่าเขาเป็นนักประชาธิปไตยด้วย ดังที่ปรากฏอยู่ใน Considerations on Representative Government (Mill, 1948) และ Autobiography (Mill, 1989) มิลล์ได้นิยามการปกครองแบบตัวแทนไว้ว่ารวมถึงลักษณะพื้นฐานของประชาธิปไตยนั้นคือ อำนาจอธิปไตย ที่อยู่ในชุมชนทั้งหมด โดยมิลล์นั้นไม่ได้เป็นนักประชาธิปไตยเต็มที และก็ไม่ได้เป็นนักประชาธิปไตยแบบชนชั้นนำ แนวคิดของมิลล์ไม่ได้หันไปด้านใดด้านหนึ่งจนจัดให้เข้าเป็นแบบใดแบบหนึ่งในสองแบบได้ แนวคิดของเขามีความซับซ้อนเกินกว่าจะ

จัดลงในหมวดหมู่สองหมวดนี้ได้ง่ายๆ ยิ่งไปกว่านี้ ยังมีนักวิชาการบางท่านที่แม้จะเห็นว่ามิลล์มีแนวคิดแบบชนชั้นนำนิยม และแบบมีส่วนร่วมแต่ก็มองตรงกันข้ามกับธอมสัน นั่นคือ R.P. Anschutz ในหนังสือของเขาที่ชื่อ The Philosophy of J.S. Mill ที่มองว่า มิลล์มีแนวคิดที่ไม่คงเส้นคงวา ซึ่ง Anschutz มองว่า มิลล์เป็นนักประชาธิปไตยมากเกินไปและน้อยเกินไปในส่วนของ การมองว่ามิลล์เป็นนักประชาธิปไตยที่มากเกินไปนั้น เขามองว่ามิลล์นั้นใช้ประชาธิปไตยเป็นยารักษาโรคของประชาธิปไตยเอง เมื่อเขา ประณามว่าประชาธิปไตยมีแนวโน้มที่จะทำลายความเป็นปัจเจกภาพ และจำกัดการใช้ ความสามารถของมนุษย์ นั่นคือ เขามองว่ามิลล์เป็นนักประชาธิปไตยที่ศรัทธาในระบอบ นี้่น้อยเกินไป (Anschutz, 1953) แต่ธอมสันชี้ว่าความซับซ้อนของแนวคิดมิลล์ อยู่ที่ การตระหนักถึงความสำคัญกับบริบทแวดล้อมของระบอบประชาธิปไตยด้วย ว่าใน บริบทเฉพาะหนึ่งๆ จะวางสมดุลระหว่างหลักการมีส่วนร่วมและหลักความเชื่อชาวยุ อย่างไร ให้ตอบโจทย์หลักการปกครองและหลักการพัฒนา อย่างเป็นส่วนผสมที่ สอดคล้องลงตัวกับบริบทได้ ด้วยโจทย์นี้จึงทำให้แนวคิดของมิลล์เป็นอมตะและเป็น ที่อ้างอิงถึงจากนักคิดร่วมสมัยของเราในปัจจุบัน เพราะในการวางสัดส่วนคุณค่าทางการ เมืองที่สำคัญเป็นสิ่งที่เราต้องทบทวนกันอยู่เสมอในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

บทสรุป

หนังสือเล่มนี้ ธอมสันชี้ว่า มิลล์ตั้งโจทย์ที่เชื่อเชิญให้ประชาชนร่วมกันคิดและ หาคำตอบไปด้วยกัน ประชาธิปไตยตามทัศนะของมิลล์จึงให้ประชาชนร่วมรับผิดชอบ ความเป็นไปของบ้านเมืองโดยให้น้ำหนักกับผู้เชี่ยวชาญที่จะต้องให้การศึกษาลเมือง ให้พัฒนาขึ้นเพื่อมุ่งสู่การเป็นสังคมที่เชื่อมช่องว่างระหว่างหลักการมีส่วนร่วมและหลัก ความเชื่อชาวยุให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม ธอมสันมองว่า ช่องว่างนี้ ไม่มีทางจะได้รับการเติมเต็มหรือมีลักษณะที่โน้มเข้าผสานกันได้ หลักการทั้งสองยังคง อยู่เพื่อให้เกิดการวางกรอบของการปกครองที่มุ่งจัดส่วนผสมของสองส่วนให้เหมาะสม กับบริบทดังกล่าว ในแง่นี้หากมองว่า เป็นการเปิดทางให้ศาสตร์แห่งการปกครอง ทำหน้าที่ในการสร้างสมดุลก็ได้ หรืออาจจะมองว่าเราไม่มีทางไปถึงจุดที่หลักการทั้งสอง จะผสานเป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งย่อมเท่ากับว่า ไม่มีทางที่ประชาชนทุกคนจะเป็น ผู้ที่เชี่ยวชาญเสมอกัน โดยมากที่สุดที่ทำได้คือ มีความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน แต่ก็ไม่

แตกต่างกันมาก และสามารถที่จะเรียนรู้ซึ่งกันและกันผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมดังกล่าว นี่คือนสิ่งที่ธอมสันยืนยันว่าเขามองแนวคิดมิลล์ว่ามีความสอดคล้องไปด้วยกัน ไม่ได้ขัดแย้งในตัวเองแบบที่นักวิชาการบางท่านมอง หนังสือเล่มนี้จึงมีความน่าสนใจตรงที่ธอมสันชี้ให้เห็นบทบาทของคุณค่าทางการเมืองต่างๆ ที่มีส่วนในการสร้างระบอบการปกครองที่ดี

ทั้งนี้ จากการที่ ธอมสัน กล่าวว่าประชาธิปไตยตามทัศนะของมิลล์ นั้นให้ประชาชนร่วมรับผิดชอบความเป็นไปของบ้านเมืองโดยให้น้ำหนักกับผู้เชี่ยวชาญที่จะต้องให้การศึกษาพลเมืองให้พัฒนาขึ้นเพื่อมุ่งสู่การเป็นสังคมที่เชื่อมช่องว่างระหว่างหลักการมีส่วนร่วมและหลักความเชี่ยวชาญให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม ธอมสันมองว่า ช่องว่างนี้เป็นไปได้ไม่ถนัดนัก ที่โน้มเข้าผสมกันได้ หลักการทั้งสองยังคงอยู่เพื่อให้เป็นการวางกรอบของการปกครองที่มุ่งจัดส่วนผสมของสองส่วนให้เหมาะสมกับบริบท ในแง่นี้หากมองว่า เป็นการเปิดทางให้ศาสตร์แห่งการปกครองทำหน้าที่ในการสร้างสมดุลก็ได้ หรืออาจจะมองว่าเราไม่มีทางไปถึงจุดที่หลักการทั้งสองจะผสมกันเป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งย่อมเท่ากับว่า ไม่มีทางที่ประชาชนทุกคนจะเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญเสมอกันมากที่สุดที่ทำได้คือ มีความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน แต่สามารถที่จะเรียนรู้ซึ่งกันและกันผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมนั่นเอง นี่คือนสิ่งที่ธอมสันยืนยันว่าเขามองแนวคิดมิลล์ว่ามีความสอดคล้องไปด้วยกัน ไม่ได้ขัดแย้งในตัวเองแบบที่นักวิชาการบางท่านมอง ยกตัวอย่างเช่น การเมืองการปกครองท้องถิ่นของไทย ที่มีการเลือกตั้งทั้งผู้บริหาร และสมาชิกสภา ทั้ง องค์การบริหาร ส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ผู้ที่ได้รับเลือกเข้ามาเป็นผู้บริหารหรือผู้แทนของประชาชน แม้ว่าจะมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่การร่วมใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง การร่วมประชาพิจารณ์ การให้ข้อเสนอแนะผ่านช่องทางต่างๆ ก็ตาม แต่ที่ผ่านมาผู้มีอำนาจตัดสินใจในการกำหนดนโยบายมักจะมาจากบนลงล่างหรือจากชนชั้นนำที่เป็นผู้บริหาร ซึ่งถือเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ หรือรอบรู้ในด้านการบริหารจัดการ หรือด้านการเมือง การปกครอง นโยบาย และกฎหมายมากกว่า ประชาชนส่วนใหญ่ การตัดสินใจ กำหนดนโยบายหลายเรื่องจึงอาจไม่ได้ ผ่านการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างกว้างขวาง อย่างแท้จริงทำให้ โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจของรัฐบาลท้องถิ่น ออกมาจากกลุ่มชนชั้นนำที่ถือเป็นผู้เชี่ยวชาญเป็นส่วนใหญ่ เช่น

การทำโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างหรือปรับปรุงถนน การสร้างสนามกีฬา การสร้างสวนสาธารณะ ฯลฯ ดังนั้นถ้าให้สอดคล้องกับแนวคิดของมิลล์ ควรที่จักบูรณาการบทบาทและการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมมาจากพลเมืองส่วนใหญ่วิธีการรับฟังและรับไปพิจารณาของผู้ชำนาญการอย่างผู้แทนหรือชนชั้นนำที่เป็นผู้บริหารก่อนการตัดสินใจกำหนดนโยบายในแต่ละประเด็นนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

- Anschutz, R.P. (1953). *The Philosophy of J.S. Mill*. New York and London : Oxford University Press.
- Burns, J.H. (1968). *J.S. Mill and Democracy, 1829-61*. Modern Studies in Philosophy. (23 May 2018) Retrieved from https://doi.org/10.1007/15_978-1-349-15313-8/.
- Duncan, G. (1974). *Mark and Mill: Two Views of Social Conflict and Social Harmony*. New York : Cambridge University Press.
- Mill, J.S. (1948). *On Liberty and Considerations on Representative Government*. Oxford : Basil Blackwell.
- Mill, J.S. (1986). *A System of Logic, Rationcinative and Inductive : Being a Connected View of the Principles of Evidence and the Methods of Scientific Investigation*. New York : Harper.
- Mill, J.S. (1986). *Utilitarianism*. New York : Macmillan.
- Mill, J.S. (1989). *Autobiography*. New York : Liberal Arts Press.
- Ryan, A. (1973). Two Concepts of Politics and Democracy : James and John Stuart Mill. *JSTOR*, 44(2), 509-537.
- Thompson, D. F. (1976). *John Stuart Mill and Representative Government*. the United Kingdom : Princeton University Press.